

**Project 'Aanpak
Kwetsbare
personen met
verward gedrag
en een hoog
veiligheidsrisico'
en het VIA**

“Onze gezamenlijke ambitie is zo efficiënt mogelijk opereren zodat zo veel mogelijk tijd overblijft voor de behandeling van de casuïstiek.”

VOORWOORD

Graag brengen we u met onze tweede nieuwsbrief op de hoogte van de stand van zaken rondom het project Aanpak personen met verward gedrag en een hoog veiligheidsrisico en het Verbindingspunt Informatie en Advies (VIA) voor de regio Zuid-Limburg. Net als in de [eerste nieuwsbrief](#) van april jl. praten we u bij over de ontwikkelingen in de twee pijlers van het project. Dit doen we met actuele cijfers en gegevens, een casus die de meerwaarde van het VIA laat zien en praktijkervaringen van een aantal ketenpartners. Als eerste geven we het woord aan Petra Dassen, burgemeester van Kerkrade. Gepassioneerd verbinder en de uitgelezen persoon om haar kijk op deze problematiek te delen.

Wat is in het kort uw visie op de problematiek?

Als burgemeester ben ik verantwoordelijk voor het welzijn en de veiligheid van onze inwoners. Dat geldt voor mensen met verward gedrag, maar ook voor de mensen die daarmee geconfronteerd worden. Buurtbewoners, hulpverleners en ook onze eigen medewerkers moeten zich veilig kunnen voelen. Helaas krijgen we steeds vaker te maken met bedreigingen en onveilige situaties. De grootste uitdaging is het waarborgen van ieders leefbaarheid in relatie tot de mogelijkheden die we hebben om in te grijpen.

Wat gaat niet goed in de huidige aanpak?

Handelen op dit terrein is een enorme balanceer-act. We weten vaak dat

mensen hulp of zorg nodig hebben. Het zelfbeschikkingsrecht is echter groot en we kunnen vaak pas ingrijpen nadat het echt een keer is misgegaan. Dat voelt niet altijd goed; niet voor de persoon in kwestie, maar ook niet voor de omgeving. We leven in een rechtsstaat en het is goed dat er heel wat aan vooraf moet gaan voordat je iemand in bewaring kunt stellen. Maar soms zie je het gewoon aankomen en zou je liever ingrijpen voor het helemaal misloopt. Daarmee is veel persoonlijk leed en schade te voorkomen.

Hoe ziet u de rol van de veiligheidshuizen?

Als voorzitter van het veiligheidshuis Parkstad werk ik samen met de veiligheidshuizen van Maastricht-Heuvelland en Sittard-Geleen e.o. Samen kijken we of en hoe we stap voor stap naar een Zorg & Veiligheidshuis Zuid-Limburg kunnen toegroeien. Onze gezamenlijke ambitie is zo efficiënt mogelijk opereren zodat zo veel mogelijk tijd overblijft voor de behandeling van de casuïstiek. De multicomplexe gevallen nemen toe en de casuïstiek voor de veiligheidshuizen wordt alsnog groter. Omdat bij deze problematiek vaak veel zorgverleners betrokken zijn is de coördinatie vanuit het veiligheidshuis cruciaal. Partijen moeten niet alleen handelen vanuit hun eigen koker, maar vooral naar het totaal

kijken. Bespreek wat je met zijn allen kunt doen om iemand te helpen en laat ieder ook eigenaarschap voelen. Daar moeten we de komende jaren aan werken.

Waar liggen kansen?

Verbinding is nodig om niet langs elkaar heen te werken. Het VIA zou gezien de bijdrage die het op het gebied van die verbinding kan leveren, wellicht het beste ondergebracht kunnen worden bij de veiligheidshuizen. Nog een extra onderdeel of sub-organisatie is zeker niet wenselijk. Binnen het domein Zorg & Veiligheid werken we aan het vereenvoudigen van de structuur. Te veel structuren betekent te veel overleg en daarmee gaat kostbare tijd verloren. Onze permanente opdracht is dat de structuren dienend moeten zijn aan de missie om mensen zo goed mogelijk te helpen. Daarin moeten we altijd kritisch op onszelf en op ons functioneren blijven.

“Verbinding is nodig om niet langs elkaar heen te werken.”

Sinds de vorige nieuwsbrief is hard gewerkt om de aanpak verder vorm te geven. De betrokken partners benadrukken dat het project niet zozeer gaat over het inrichten van iets nieuws, maar vooral om het effectief inrichten van wat er al gebeurt. Samenwerken, verbinden en elkaar vinden als organisaties en professionals is cruciaal. De belangrijkste inzichten en bevindingen vanuit het project en vanuit landelijke onderzoeken, pilots en voorbeelden zijn verwerkt in een aantal documenten.

Een kader, randvoorwaarden en de vertaling naar de praktijk

Pijler 1; Aanpak kwetsbare personen met verward gedrag en een hoog veiligheidsrisico

Een van de documenten is het **Regionaal kader voor een gezamenlijke aanpak voor deze doelgroep**. In dit document beschrijven we de doelgroep en de voorgestelde vijf hoofdstappen van de aanpak. Een belangrijke rol is weggelegd voor de Veiligheidshuizen Zuid-Limburg, onder meer vanuit de prioriteiten zoals benoemd in de landelijke Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen 2021-2024. Dit vraagt om een vertaalslag van het theoretische kader naar de praktijk. Het kader biedt handvatten voor samenwerking rondom en monitoring van de doelgroep. Het idee is om een leerproces in te richten die betrokken partners meer (be)grip oplevert. Tot slot benoemen we randvoorwaarden. De behoefte aan een ‘doorbraakoverleg’, waarin met mandaat kan worden besloten over casuïstiek, is hier een belangrijk voorbeeld van. Na de zomer zetten we

de stap naar de praktijk. We informeren de betrokken partijen dan weer via expertsessies over de resultaten van het project en over het traject van implementatie en uitvoering.

“Een belangrijke rol is weggelegd voor de Veiligheidshuizen Zuid-Limburg.”

Daarnaast hebben we een tweetal probleemanalyses geformuleerd voor de thema's **Samenwerking over domeinen** en **Voorzieningen**. Op beide thema's zien we vergelijkbare uitdagingen op het bredere terrein van Zorg & Veiligheid in Zuid-Limburg. Deze thema's overstijgen de doelgroep van dit project en de mogelijkheden van de projectgroep. De probleemanalyses zijn aangedragen voor de focusagenda van de nog op te richten bestuurlijke Commissie Zorg & Veiligheid, gekoppeld aan de Governance Zorg en Veiligheid Zuid-Limburg. Dit betekent niet dat we het hierbij laten. Vanuit de ervaringen uit de dagelijkse praktijk blijven we kijken naar wat nodig en mogelijk is.

Pijler 2; Versterken van het VIA

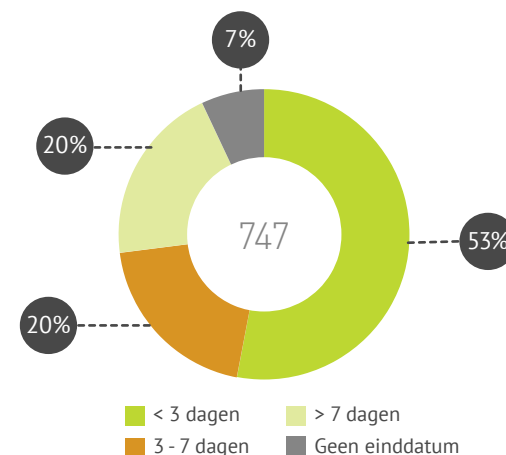
Een belangrijk voordeel van het VIA Zorg & Veiligheid is dat het schakelt tussen partners in de zorg en veiligheidsketen. Het VIA verbindt informatie met de juiste personen en organisaties. Zo waarborgen we de privacy en zoeken we adequate schakels om mensen met verward gedrag die met de politie in aanraking komen, te helpen. Dit proces hebben we met partners in Zuid-Limburg zo goed mogelijk vormgegeven en dat loopt! We zien dat de verbinding vaker en sneller gelegd wordt en we kunnen beter duiden waarom het soms niet mogelijk is. De schematische weergaves tonen de doorlooptijd van de meldingen en de organisaties waarmee verbindingen zijn gelegd in de periode van januari tot en met mei 2021. In deze periode zette de politie in Zuid-Limburg in totaal 747 meldingen door naar het VIA.

In de praktijk van het VIA hebben we geconstateerd dat vooral privacyvraagstukken een groot obstakel kunnen zijn. Zorgvuldigheid op dit gebied kunnen we alleen waarborgen binnen de afspraken in de convenanten van de Zuid-Limburgse Veiligheidshuizen.

Aantal meldingen per organisatie	
Vangnet Mondriaan (bemoeizorg)	71
GGD Vangnet (bemoeizorg)	48
Huisarts	37
Mondriaan GGZ	36
Levanto	13
Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland	12
Gemeente Kerkrade	5
Veiligheidshuis Parkstad	5
Zuyderland GGZ	5
Zorggroep Triade	4
Veilig Thuis	3
Columbus	2
Gemeente Sittard-Geleen	2
Kracht in Zorg	2
RADAR	2
Tactus verslavingszorg	2
Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek	2
Agapè zorg	1
Expertiseteam Heerlen	1
Gemeente	1
Heerlen Stand-By	1
Impuls	1
Incluzio	1
Leger des Heils	1
Meander	1
Reclassering	1
Veiligheidshuis Midden Limburg	1

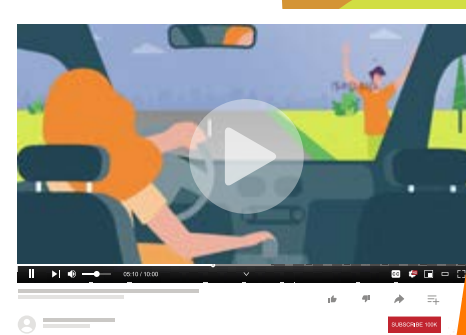
Hier komen alleen organisaties in beeld waar in de periode januari tot en met mei 2021 meldingen naar zijn doorgezet. Organisaties die voor januari of na mei benaderd zijn door het VIA komen hier niet in beeld.

Doorlooptijd van meldingen

Deze convenanten zien erop toe dat werkprocessen en informatiestromen goed zijn vormgegeven en voldoen aan de voorwaarden van de AVG. Deze convenanten en het team van mensen bij de Veiligheidshuizen zijn een mooie combinatie om uitvoering te geven aan het VIA. We hebben daarom vanuit de projectpijler 'Versterken VIA Zuid-Limburg' voorgesteld om het VIA vanaf 1 januari 2022 onder te brengen bij de Veiligheidshuizen.

Onze animatie al gezien? Binnen 2 minuten krijgt u een goed beeld wat het VIA is en doet.

<https://bit.ly/3hnc25q>

Het VIA in de praktijk

De kracht van verbinding

In een periode van drie maanden meldt een mevrouw zich diverse keren bij de politie. De inhoud van de meldingen duiden op verward gedrag. Mevrouw kwam hiervoor niet in de politiestructuren voor. Ze is op hogere leeftijd en de meldingen zijn zorgelijk. De politie zet de meldingen door naar het VIA.

Een greep uit de meldingen

Mevrouw zegt dat ze niet meer weet waar ze is en op welk huisnummer ze woont. Ze vertelt dat ze bezoek had, maar dat het bezoek plotseling verdwenen is. Mevrouw geeft aan dat ze al een aantal maanden spullen kwijtraakt in huis. Ze meldt dat ze haar huissleutels kwijt is en dat ze bang is. Mevrouw verlangt vaak naar de dood. Ze vindt het leven niet meer prettig.

De procesondersteuner registreert de melding, doet een eerste beoordeling en vraagt na of mevrouw bekend is bij een van de ketenpartners. Dat blijkt niet zo te zijn. Gezien de zorgen wordt de casus geagendeerd voor screening bij een procesregisseur.

In een mutatie van de politie staat de huisarts van mevrouw genoemd. De procesregisseur neemt contact op met de POH GGZ van de huisartsenpraktijk. Mevrouw is in beeld. Vanuit diverse kanalen komen signalen binnen. Mevrouw is doorverwezen naar Mondriaan, de intake daar staat gepland. N.a.v. de signalen die het VIA deelt neemt de POH GGZ contact op met Mondriaan met het verzoek de intake te versnellen. De procesregisseur koppelt dit

terug aan de wijkagent. De melding wordt bij het VIA afgesloten, omdat de inhoud van de politiemutaties worden overgedragen aan de POH GGZ en de verdere acties vanuit het zorgkader worden uitgezet.

Na enkele weken komt wederom een politiemutatie bij het VIA binnen over mevrouw. De procesregisseur neemt direct contact op met de POH GGZ, die aangeeft dat zowel Mondriaan als de casemanager dementie inmiddels actief betrokken zijn. Een CIZ indicatie is toegekend en mevrouw verhuist binnenkort naar een verpleeghuis. De procesregisseur koppelt dit terug aan de wijkagent en het team sociaal domein van de politie. De melding bij het VIA wordt afgesloten.

Doordat het VIA de verbinding heeft kunnen leggen met de hulpverlening zijn de lopende acties die er al waren in een stroomversnelling gekomen. De betrokken instanties kregen door de verbinding van de informatie van politie nog meer inzicht in de ernst van de problematiek en konden daardoor opschalen. Mevrouw is inmiddels opgenomen in een verpleegtehuis en er zijn geen nieuwe meldingen meer binnengekomen. Daar doen we het voor!

AAN HET WOORD ROEL KRAAIJ

De gemeente Heerlen sloot na enige twijfel aan bij het VIA. Beleidsmedewerker Integrale veiligheid Roel Kraaij legt uit:

Roel: `De hoeveelheid initiatieven in relatie tot beperkte capaciteit dwingt ons keuzes te maken. Daarnaast hebben we voor deze doelgroep in Heerlen een trapsgewijs systeem van buurtteams, expertiseteams en veiligheidshuis Parkstad. In eerste instantie dachten we dan ook: dat hebben we toch al. Toch zijn we er positief kritisch ingestapt, het is een goed initiatief. Samen krijg je nu eenmaal meer voor elkaar en het belang is groot. Goed zorgen voor mensen met verward gedrag is een belangrijke taak van de samenleving.

Hoe staan jullie er nu in?

Binnen de projectgroep voor Pijler 2 ervaar ik dat de manier waarop we het in Heerlen hebben georganiseerd niet standaard is. Momenteel voer ik regie over twee integrale aanpakken overlast in het centrum. Mijn ervaring en expertise deel ik graag met de projectgroep. Door goed samen te werken en van elkaar te leren kunnen we zorgen dat de overlast afneemt en verwarde mensen een beter leven geven, ook in de kleinere gemeenten. En een verward persoon uit een klein dorp kan, zeker als het daar goed mis gaat, ook in de stad terecht komen. Je hebt elkaar gewoon nodig.

Wat zou beter kunnen?

Mensen met verward gedrag vragen veel capaciteit van de politie. Ook daarin moeten we onze verantwoordelijkheid nemen en de zorg zo organiseren dat de politie haar werk kan doen. Dat betekent dat altijd afgewogen moet worden welke informatie je kunt, of misschien wel moet delen om de belangen van de persoon in kwestie en de risico's voor de samenleving tegen elkaar af te wegen. Binnen de Heerlense Verwijsindex Jeugd is passend binnen de AVG een blackboxmethode ontwikkeld die bruikbaar kan zijn voor deze doelgroep. We moeten alle kansen aangrijpen zodat niemand tussen wal en schip terecht komt. Het VIA draagt daar aan bij en zou in mijn ogen het beste bij de veiligheidshuizen kunnen worden aangehaakt.

“Samen krijg je nu eenmaal meer voor elkaar en het belang is groot.”

AAN HET WOORD **ROB STORMEN**

De politie wil graag helpen, maar dat is niet altijd gemakkelijk. Wijkagent Rob Stormen ziet ruimte voor verbetering in het delen van informatie.

Hoe verloopt het in de praktijk?

Rob: 'Bij een bekende casus schakel ik meestal direct met het sociale buurtteam en elke casus op dit vlak registreer ik; dat deed ik altijd al. Onze collega's van team Zorg & Veiligheid schatten in of ze de melding doorzetten naar het VIA. Voor hen is het VIA als centraal meldpunt zeker handig.

Helaas zien wij nog altijd mensen die steeds opnieuw overlast veroorzaken. We pakken iemand op en voordat alles goed is vastgelegd, staat diegene vaak alweer buiten. Een uur later kan hetzelfde zich opnieuw afspelen. Dat is frustrerend, maar het gaat erom dat de mensen dus niet goed geholpen worden. We hebben overleg met veel partijen in de keten, maar het eigenaarschap blijft vaak onduidelijk. Natuurlijk is het lastig en heb je te maken met privacy en met de wet. Maar we komen mensen tegen die zeker niet de zorg krijgen die ze nodig hebben.

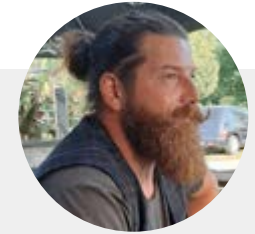
Zie je wel meerwaarde?

Het VIA koppelt aan ons terug of iemand bekend is in de hulpverlening. Voor de politie is het bij deze casussen belangrijk te weten hoe we met iemand om moeten gaan. Iets meer relevante informatie helpt daarbij. Ook enige duiding waarom een casus wel of niet wordt opgepakt zou ons dienen. Helaas is de terugkoppeling vanuit de zorg naar het VIA heel beknopt. Daar is echt winst te behalen. Een centraal verbindingspunt is mooi, als we de juiste informatie delen kan deze werkwijze zeker meerwaarde hebben. Voor mensen die in beeld blijven komen door ernstige overlast, strafbare feiten en verward gedrag zou het fijn zijn als verplichte zorg kan worden ingeschakeld.

“Een centraal verbindingspunt is mooi, als we de juiste informatie delen kan deze werkwijze zeker meerwaarde hebben.”

AAN HET WOORD **GEERT LEMMENS**

Geert Lemmens is sociaal psychiatrisch verpleegkundige bij Vangnet-Bemoeizorg Parkstad. Hij deelt zijn kijk op het VIA.

Welke meerwaarde heeft het VIA?

Geert: 'Omdat de mutaties van de politie worden doorgegeven aan het VIA kunnen wij sneller ingrijpen als het dreigt mis te lopen. Voorheen werden we ook al door de politie geïnformeerd, maar er zat geen goed informatiesysteem achter. Zeker niet alle meldingen kwamen toen bij ons terecht. De informatiestroom loopt beter via een centraal punt, het risico dat informatie op een plek blijft liggen vermindert. Wij delen geen inhoudelijke informatie met het VIA, wel maken wij een inschatting wat we met de melding doen. We gaan met de persoon in kwestie in gesprek en proberen erachter te komen waarom deze met de politie in aanraking is gekomen. We zijn door deze verbinding zeker in staat onze zorg te verbeteren. We kunnen beter bepalen of we moeten opschalen.

Als blijkt dat iemand bij geen enkele ketenpartner bekend is, bepaalt het VIA of ze de casus toch bij ons melden. Is de mutatie dermate ernstig, dan kunnen wij de casus proactief oppakken vanuit Bemoeizorg.

Wat kan beter?

Het zou mooi zijn als nog meer ketenpartners aansluiten en onder het convenant van de Veiligheidshuizen relevante informatie met elkaar delen. Het delen van informatie helpt ook de politie om goed te reageren. Het privacy-aspect kun je eventueel ondervangen door tegen de persoon in kwestie te zeggen dat de informatie gedeeld wordt. Maar het blijft balanceren. Ik denk dat het voor meer partners interessant wordt om zich aan te sluiten, als we daar een goede vorm en afstemming in kunnen vinden. We willen uiteindelijk allemaal zo goed mogelijke zorg leveren.'

“De informatiestroom loopt beter via een centraal punt, het risico dat informatie op een plek blijft liggen vermindert.”

Deze nieuwsbrief is mede tot stand gekomen met subsidie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid

Ministerie van Justitie en Veiligheid